

N:o 168.

Af herr **K. H. Branting**, *i anledning af Kungl. Maj:ts proposition om godkännande af förslag till öfverenskommelse mellan svenska staten, å ena, samt Luossavaara—Kiirunavaara aktiebolag, aktiebolaget Gellivare malmfältt och trafikaktiebolaget Grängesberg—Oxelösund, å andra sidan, angående viss grufegendom m. m.*

Den uppgörelse mellan staten och malmfältsbolagen, hvartill Kungl. Maj:t i sin proposition n:o 158 af den 8 maj 1906 begärt Riksdagens bifall, afser att för 50 år framåt trygga bolagen i en väsentligt ökad exploateringsrätt till deras nu innehafvande norrbottniska malmtillgångar, medan staten skulle förbinda sig att, hur än tidsförhållanden och rättsåskådningar vexla, under hela denna långa tid (och delvis därutöfver) begränsa efter nu fastslagna normer de pålagor af olika slag, som samhällets målsmän eljest kunde tänkas benägna att i en framtid åsätta innehafvarne af dessa af naturen åt landet skänkta skatter. Till vederlag för dessa enorma fördelar för de nuvarande exploatörerna skulle dessa öfverlämna åt staten efter de 50 åren hvad då kan finnas af malmtillgångar m. m. (så när som på hvad som motsvarar den tiondel af det förut brutna, hvaraf staten förut fått åtnjuta afkastning).

Det synes mig rent orimligt, att en dylik uppgörelse, som ger bolagen fågeln i handen, men staten först de osäkra fåglar, som kunna finnas kvar om 50 år, skulle kunna af Riksdagen under några

förhållanden godkännas. Men ännu långt orimligare skulle det vara, om Riksdagen *nu* fattade ett beslut, som binder för en så lång tid, då allbekanta förhållanden göra det omöjligt att egna frågan ens en bråkdel af den allsidiga pröfning, som den dock framför nästan alla andra borde kräfvä.

Å andra sidan skulle ett rent afslag kunna missförstås till att innebära ett underkännande af de allt lof värda afsikter att söka definitivt lösa denna stora fråga genom malmfältens öfverförande i statens hand, hvilka ledt regeringen vid dess underhandlingar. Mig synes, att Riksdagen bör klart uttala, att genom fortsatta förhandlingar ett försök till lösning bör eftersträfväs, som tryggar åt staten en vida tidigare besittningsrätt till malmfälten, helst med andel i afkastningen redan före bolagets afträdande af sin egendom, men som ändå lämnar bolagen sådana ekonomiska fördelar, att ingen med något fog skall kunna säga, att de blifvit annat än fullt honnett behandlade af de svenska statsmakterna.

Med hänvisning för öfrigt till mitt anförande i remissdebatten den 11 maj får jag alltså hemställa,

att Riksdagen, under förklarande att Kungl. Maj:ts proposition n:o 158 angående uppgörelse mellan staten och vissa malmfältsbolag icke kunnat i nu föreliggande form godkännas, ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att en närmare undersökning måtte med första ske af malmtillgångarna i Norrbotten, och att i samband därmed Kungl. Maj:t måtte med vederbörande ägare inleda förhandlingar i syfte att återvinna på för båda parterna antagliga villkor dessa naturtillgångar åt staten, samt att de förslag, som med anledning häraf kunna bli uppgjorda, måtte föreläggas, om möjligt, redan nästkommande Riksdag till pröfning.

Stockholm den 14 maj 1906.

Hjalmar Branting.